

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.1.036/2025/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Demeter Zsuzsanna, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2026. január 8.
Az ügy tárgya: emberölés büntette
Terhelt: II. rendű
Első fok: Baranya Megyei Bíróság, 12.B.98/2009/27., ítélet, tárgyalás,
2009. július 1.
Másodfok: Pécsi Ítéltábla, Bf.I.168/2009/7., végzés, nyilvános
ülés, 2010. január 26.
Az indítvány előterjesztője: a Legfőbb Ügyészség
Az indítvány iránya: hatályában fenntartás iránt

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntette miatt I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Baranya Megyei Bíróság 12.B.98/2009/27. számú ítéletét és a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.168/2009/7. számú végzését a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

[1] I. 1. A Baranya Megyei Bíróság a 2009. július 1-jén meghozott 12.B.98/2009/27. számú ítéletével a II. rendű terheltet társtettesként elkövetett emberölés büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 166. § (1) bekezdés a), b) és d) pont] miatt életfogytig tartó fegyházra és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A felételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 30 évben határozta meg.

[2] A védelmi fellebbezések folytán másodfokon eljáró Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2010. január 26-án meghozott Bf.I.168/2009/7. számú végzésével az elsőfokú ítéletet a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

[3] 2. Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) a személy 1 és mások kontra Magyarország (1. számú és 19 másik kérelem), 2024. április 25-én írásban kihirdetett, véglegessé vált ítéletében – a II. rendű terhelt tekintetében a 2. számú kérelem alapján – megállapította, hogy az ügyben egyezményesértés történt, mert a II. rendű terhelt életfogytig tartó büntetése nem tekinthető csökkenthetőnek, ami sérti az Egyezmény 3. Cikkét.

[4] II. 1. A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Legfőbb Ügyészség terjesztett elő felülvizsgálati indítványt BF.172/2025/4. szám alatt, a Be. 651. § (3) bekezdése alapján, a Be. 649. § (4) bekezdésében írt törvényi okra való hivatkozással.

[5] Indítványában az EJEB ítéletére történő utalást követően, az EBH 2015.B.7. számú eseti döntés elvi tartalmát idézve kifejtette, hogy az EJEB egyezményesértést megállapító döntése akkor képezi felülvizsgálati eljárás alapját, ha a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezésének sérelme a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ügydöntő határozatában, vagy az ügydöntő határozathoz vezető büntetőeljárásban valósul meg.

[6] A Kúria EBH 2018.B.6. döntésére utalással kifejtette, hogy az anyagi jogerő feloldására, és a jogerős határozat megváltoztatására nincs törvényes lehetőség, és a megtámadott ítélet hatályban tartása indokolt, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv (EJEB) nem az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását tekintette egyezményesértőnek, hanem egy – már a büntetés-végrehajtás szakaszába tartozó – felülvizsgálati lehetőség olyan időpontban történő megnyílását, amely az EJEB által ajánlott idő kitöltése után „de facto” csökkenthetővé teszi az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetését.

[7] Érvelése szerint az EJEB a jelen ügyben a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének felülvizsgálatára vonatkozó szabályozás hiányosságát ítélte egyezményesértőnek, döntéséből egyedül tehát az következik, hogy az alkalmazott jogszabály mellett további szabályozás szükséges, ami nem jogalkalmazói, hanem jogalkotói feladat. A Kúria tehát a kötelezően lefolytatandó felülvizsgálati eljárásban csak azt állapíthatja meg, hogy a konkrét ügyben az egyezményesértés jogalkalmazói eszközökkel nem orvosolható, és így az EJEB által a személy 1 és mások kontra Magyarország ügyben hozott ítélet alapján nincs ok és mód az alapügyben meghozott ítélet megváltoztatására.

[8] Mindezek alapján a II. rendű terhelt tekintetében a jogerős ítélet hatályában fenntartását indítványozta.

[9] 2. A II. rendű terhelt a Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételében arra hivatkozott, hogy a bűncselekmény elkövetésekor fiatal felnőtt volt, ezt a tényt azonban a másodfokú bíróság kellően nem értékelte, melyet más hasonló súlyos élet elleni bűncselekményben meghozott ítélettel kiszabott büntetéstartamok ismertetése alapján tartott igazoltnak. Előadta, hogy a bűncselekményt nem tudja meg nem történni tenni, amelyért sajnálatát fejezte ki és „igazságos ítélet” kiszabását kérte.

[10] 3. A Legfőbb Ügyészség az észrevételben foglaltak alapján a felülvizsgálati indítványát fenntartotta.

[11] **III.** A felülvizsgálati indítvány alapos.

[12] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[13] A Be. 648. § c) pontja értelmében a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján is helye van.

[14] A Be. 649. § (4) bekezdése szerint nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alávetette magát.

[15] Ezen felülvizsgálati ok a következők szerint megvalósult.

[16] Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt (a továbbiakban: Egyezmény) kihirdető 1993. évi XXXI. törvény 3. §-ában foglaltak szerint megtörtént az EJEB illetékességének és joghatóságának elismerése.

[17] Az Egyezmény 46. Cikk 1. bekezdése szerint a szerződő felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik az EJEB végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.

[18] Az EJEB joghatóságának, illetve ítélete kötelező érvényének Magyarország általi elismerése ténylegesen azáltal valósul meg, hogy törvényben biztosított annak lehetősége, miszerint az EJEB által megállapított egyezményesértést feloldó, már nem magában rejtő – tehát az Egyezménynek megfelelő – határozat születhessen a korábban jogerősen lezárt eljárás esetében.

[19] Az EJEB a II. rendű terhelt (és mások) kérelme alapján indult ügyben a 2024. április 4. napján meghozott és 2024. április 25. napján írásban kihirdetett, végleges ítéletében megállapította, hogy az Egyezmény 3. Cikkét megsértették.

[20] A Be. 651. § (3) bekezdése alapján a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésében meghatározott esetben a legfőbb ügyész hivatalból köteles a felülvizsgálati indítványt benyújtani, amely kötelezettségének eleget téve a Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt benyújtotta a Kúriához.

[21] Az Egyezmény megsértésének jogi ténye a jogerős elítélés felülvizsgálatának törvényi oka.

[22] 2. A Kúria jelen ügyben a következőket emeli ki, egyezően az EJEB – a felülvizsgálati indítvány alapját képező – személy 1 és mások kontra Magyarország ítéletben foglaltakkal:

– A Bíróság megállapítja, hogy a büntetések egy meghatározott minimális időtartam utáni automatikus felülvizsgálata fontos garanciát jelent a fogvatartottak számára az olyan fogvatartás kockázatával szemben, amely a 3. cikket sérti (II/8. pont).

– A személy 2 és személy 3 kontra Magyarország ügyben a Bíróság már megállapította a 3. cikk megsértését azáltal, hogy csak rendkívül hosszú idő elteltével szabadulhat feltételesen az életfogytiglani szabadságvesztéssel büntetett (II/9. pont).

– Az a tény, hogy a kérelmezők csak azt követően remélhetik a szabadulás irányába tett előrehaladásuk felülvizsgálatát, ha életfogytig tartó szabadságvesztés-büntetésükből hosszú időt már letöltöttek, elegendő a Bíróság számára annak megállapításához, hogy a kérelmezők életfogytiglani szabadságvesztés-büntetése az Egyezmény 3. cikke értelmében nem tekinthető csökkenthetőnek. Az ilyen hosszú várakozási idő indokolatlanul késlelteti annak hazai hatóságok általi felülvizsgálatát, hogy „az életfogytiglani szabadságvesztésre ítélt személy életében bekövetkezett változások olyan jelentősek-e, és a büntetés során a személy olyan előrehaladást tett-e a rehabilitáció irányába, amelyek alapján a további fogvatartás törvényes büntetőjogi indokokkal már nem igazolható” (személy 4 és társai ítélet 119. pontja), (II/10. pont).

– Ezért az Egyezmény 3. Cikkét megsértették (II/11. pont).

[23] 3. Az Egyezmény 3. Cikke alapján senkit nem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak, vagy büntetésnek alávetni.

[24] Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) (a továbbiakban: Alaptörvény) III. cikk (1) bekezdése ugyancsak kimondja, hogy senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgátságban tartani.

[25] A kínzás, embertelen, megalázó bánásmód, illetve büntetés alkotmányos tartalmát az Alkotmánybíróság a 32/2014. (XI. 3.) AB határozatban vizsgálta, amelynek során irányadónak tekintette az EJEB-nek az Egyezmény 3. Cikkét értelmező joggyakorlatát. Eszerint a 3. Cikkben felsorolt tilalmak közös vonása, hogy mindegyikük bizonyos fokú testi és/vagy lelki gyötrelmet, szenvedést, illetve fájdalmat okoz az érintett egyén számára. Az EJEB joggyakorlata alapján a kínzás, embertelen bánásmód vagy büntetés, illetve megalázó bánásmód vagy büntetés között egyfelől a szenvedés intenzitása alapján lehet különbséget tenni. Ennek alapján embertelen bánásmódnak vagy büntetésnek minősül minden olyan, az érintettnek komoly testi és/vagy lelki szenvedést okozó magatartás, amely nem éri el a kínzás megállapításához szükséges mértéket. Megalázónak akkor tekinthető a szabadságvesztés büntetés, ha a célja az érintett személy lealacsonyítása {Indokolás [34]-[36] és [50] bekezdés}.

[26] Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése szerint senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból, és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

[27] Erre tekintettel a 3/2015. Büntető jogegységi határozat 1. pontja megállapította, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátás kizárásának lehetősége az alkotmányos jogrend része, amelynek – törvényi előfeltételek megvalósulása esetén történő – bírósági alkalmazását nemzetközi szerződés nem tiltja.

[28] A Be. 659. § (4) bekezdése alapján a Be. 649. § (4) bekezdésében meghatározott esetben a felülvizsgálati indítványt a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabály figyelmen kívül hagyásával, illetve a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével kell elbírálni.

[29] Ennek megfelelően a 3/2015. Büntető jogegységi határozat 2. pontja megállapítja azt is, hogy a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv döntése folytán, törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatala nem közvetlenül az Egyezmény mint ítélkezésre szolgáló anyagi vagy eljárási jogszabály alapján, hanem az emberi jogi szerv döntésének alapulvételével, annak magyar jogrendszerbe beillesztésével, a büntetőeljárásról szóló törvény szerinti felülvizsgálati eljárás lefolytatásával, az egyezmény sértéssel nem érintett hatályos jogszabályok alkalmazásával történik.

[30] A Kúria korábban több határozatában is kifejtette, hogy az EJEB egyezményesértést megállapító döntése akkor képezi felülvizsgálati eljárás alapját, ha a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezésének sérelme a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ügydöntő határozatában, vagy az ügydöntő határozathoz vezető büntetőeljárásban valósul meg [Kúria Bfv.III.124/2014., Kúria Bfv.X.276/2021/12. (BH 2022.41.)].

[31] A Kúria tehát a konkrét ügyekben meghozott konkrét bírósági ítéletek rendelkezéseit vizsgálhatja felül, azaz a Btk. és a Be. rendelkezéseinek az eljáró bíróságok általi alkalmazását, valamint azt, hogy ezek alkalmazása során történt-e az Egyezmény megsértése vagy sem (Kúria Bfv.III.914/2017).

[32] Az egyezményesértés megállapítása miatti felülvizsgálati eljárásban – eltérő szabály nem lévén – a Be. XC. Fejezetében szabályozott, felülvizsgálatra irányadó rendelkezések alapján kell eljárni.

[33] A Be. 650. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható, a Be. 659. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. E rendelkezés a nemzetközi szerződés rendelkezésének megsértése miatt indult felülvizsgálati eljárásban is irányadó, ezért a Kúriának a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján kell vizsgálnia, hogy a terhelt bűnösségének megállapítása tekintetében lehetséges-e a nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat hozatala, vagy ahhoz az eljárás megismétlése szükséges.

[34] 4. A felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatában a bíróság a II. rendű terhelttel szemben a korábbi Btk. alapján szabott ki büntetést.

[35] A korábbi Btk. 40. § (3) bekezdése szerint életfogytig tartó szabadságvesztés azzal szemben szabható ki, aki a bűncselekmény elkövetésekor a huszadik életévét betöltötte.

[36] A korábbi Btk. 42. § (1) bekezdése alapján fegyházban kell végrehajtani az életfogytig tartó szabadságvesztést.

[37] A korábbi Btk. 47/A. § (1) bekezdése alapján életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletében meghatározza a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, vagy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárja.

[38] A korábbi Btk. 47/A. § (2) bekezdése szerint, ha a bíróság életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, annak legkorábbi időpontját legalább húsz évben, ha pedig az életfogytig tartó szabadságvesztést olyan bűncselekmény miatt szabta ki, amelynek büntethetősége nem évül el, legalább harminc évben határozza meg.

[39] A korábbi Btk. 33. § (2) bekezdés c) pontjának megfelelően nem évül el az emberölés súlyosabban minősülő esetei [166. § (2) bekezdés a)-h) pontjai] büntethetősége.

[40] A korábbi Btk. 166. § (2) bekezdés a), b) és d) pontja értelmében a büntetés tíz évtől tizenöt évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha az emberölést előre kitervelten, nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel követik el.

[41] A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv. tv.) 188. § (1) bekezdése szerint a szabadságvesztésre ítélt feltételes szabadságra bocsátható, ha az életfogytig tartó szabadságvesztésnek a bíróság által meghatározott tartamát letöltötte, és alaposan feltehető, hogy a büntetés célja további szabadságelvonás nélkül is elérhető.

[42] Az ügydöntő határozatban a bíróság a II. rendű terhelttel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést szabott ki, és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 30 évben határozta meg.

[43] Megállapítható, hogy az EJEK felülvizsgálati eljárást megalapozó határozata a kérelemmel érintett jogerős ítélet vonatkozásában kizárólag a személy 2 és személy 3 kontra Magyarország ügyre való hivatkozáson keresztül utalt az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabására, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára és feltételeire vonatkozó magyar jogi szabályozásra, illetve arra, hogy a felülvizsgálati mechanizmus megfelel-e az EJEK esetjogában lefektetett kritériumoknak. E korábbi ügyében pedig az EJEK annak a szabályozásnak a hiányát kifogásolta, amely biztosítja, hogy a feltételes szabadságra bocsátás érdemi vizsgálatára már 25 év elteltével sor kerülhessen.

[44] Az EJEK ítélete tehát nem állapította meg a jogerős ítélet meghozatala során alkalmazott valamely jogszabály egyezményesértő voltát, így nem tekintette az Egyezménybe ütközőnek az eljáró bíróságok által alkalmazott korábbi Btk. fentebb megjelölt szabályait sem.

[45] A következetes ítélkezési gyakorlat alapján az anyagi jogerő feloldására, a jogerős határozat megváltoztatására nincs törvényes lehetőség, és a megtámadott ítélet hatályban tartása indokolt, ha az EJEK nem a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását, és nem a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének perbíróság általi kizárását tekintette egyezményesértőnek, hanem egy – már a büntetés-végrehajtás szakaszába tartozó – olyan felülvizsgálati lehetőség hiányát, amely az EJEK által ajánlott idő kitöltése után, és a köztársasági elnök kegyelmi eljárását és döntését is garantáló módon tenné „de facto” csökkenthetővé az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetésének csökkenthetőségét (Kúria Bfv.III.914/2017/13.).

[46] A II. rendű terhelttel szemben nem „tényleges” – a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizáró – életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabására került sor, azonban a megjelölt határozatban foglalt érvelés jelen ügyben is irányadó, attól a Kúria nem kíván eltérni (Bfv.III.1450/2021/6., Bfv.I.734/2022/12., Bfv.I.468/2023/5.).

[47] Az EJEK személy 1 és mások kontra Magyarország ügyben hozott ítélete az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabására és a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének meghatározására vonatkozó konkrét ítéleti rendelkezéseket nem kifogásolta, hanem a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének felülvizsgálatára vonatkozó szabályozás hiányosságát ítélte egyezményesértőnek. Ez azonban nem az ítéletet hozó bíróságok eljárására és nem is a jogerős ügydöntő határozatra vonatkozik, a felrótt hiányosság jogalkalmazással nem pótolható, hanem kizárólag jogalkotással orvosolható.

[48] Ha pedig jogalkotásra van szükség, akkor felülvizsgálati ok nem valósul meg, nem keletkezik felülvizsgálati döntési jogkör, mert a hiányzó szabályt a Kúria nem alkothatja meg, s nem pótolhatja azt az Egyezmény közvetlen alkalmazásával [Kúria Bfv.III.914/2017/13. (EBH 2018.B.6.II.)].

[49] Mindezek alapján a II. rendű terhelt tekintetében az EJEK ítéletében megállapított egyezményesértés a felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható, a jogerős ügydöntő határozat megváltoztatására a Be. 662. §-a alapján nem kerülhet sor, és a hatályon kívül helyezés Be. 663. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott feltételei sem állnak fenn.

[50] A kifejtetttekre tekintettel a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdésének megfelelően tartott tanácsülésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[51] *A döntés elvi tartalma*

Ha az EJEK határozata nem azt állapította meg, hogy a jogerős ügydöntő határozat meghozatala során alkalmazott jogszabály sérti az Egyezmény 3. Cikkét, hanem a feltételes szabadság lehetőségének felülvizsgálatára vonatkozó szabályozás hiányosságait tekintette az

Egyezménybe ütközőnek, akkor az nem az ítéletet hozó bíróságok eljárására és nem is a jogerős ügydöntő határozatra vonatkozik. A felrótt hiányosság jogalkalmazással nem, hanem kizárólag jogalkotással orvosolható.

[52] IV. A Kúria végzése ellen a Be. 6. § (4) bekezdésére tekintettel nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[53] Az ugyanazon jogosult általi ismételt indítvány előterjesztésének tilalma, illetve az azonos tartalmú indítvány ismételt előterjesztésének tilalma a Be. 652. § (6) és (7) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése alapján az ilyen indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2026. január 8.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró